

Raadsvoorstel

Opsteller

Leeuwen, Jacob van

Vergadering van

27 februari 2024

Kenmerk

Z/24/067198 / D/24/136170

Portefeuillehouder

Bas Lont

Portefeuille

Afval en riolering

Onderwerp

Zienswijze ontwerp-begrotingswijziging Afval Verwijdering Utrecht (AVU) 2024

Inleiding

Per 1 januari 2023 is het gebruik van lachgas onder de Opiumwet gebracht. Handhaving van het verbod op het innemen van lachgascilinders heeft de afvalsector voor enorme problemen geplaatst. In plaats van "statiegeld"-lachgascilinders worden nu namelijk wegwerplachgascilinders gebruikt. Als deze cilinders bij het restafval eindigen vormen zij een risico voor mens en materieel. Exploderende lachgascilinders kunnen schade aan de verbrandingsinstallaties opleveren.

Op 21 september 2023 heeft daarnaast een enorme brand de afvalverwerkingslocatie van AVR in Rozenburg (waar het restafval van Oudewater wordt verbrand) volledig buiten bedrijf gesteld.

De brand was niet het gevolg van een exploderende lachgascilinder. Toch zijn de twee kwesties verweven geraakt. Door het wegvallen van verwerkingscapaciteit van AVR moet worden uitgeweken naar andere verwerkers of wordt het afval tijdelijk gestort. Ook daarbij wordt gevreesd voor schade als gevolg van lachgascilinders en bestaat het risico dat afval waarin lachgascilinders worden aangetroffen, wordt geweigerd.

De AVU (die voor de gemeente Oudewater de verwerking van het afval organiseert) verwacht dat er voor de gemeente Oudewater vooralsnog geen extra kosten in rekening worden gebracht als gevolg van de brand bij AVR. Er is mogelijk wel sprake van gedeelde inkomsten voor gemeenten die gebruik maken van de AVR-nascheidingsinstallatie. Het restafval van Oudewater wordt echter niet nagescheiden dus voor onze gemeente is dat niet aan de orde.

Wel zorgt de problematiek rondom lachgascilinders voor meerkosten. Er zijn, op de overslagstations, extra controles nodig om na te gaan of zich lachgascilinders in het restafval bevinden. Om deze meerkosten op te vangen, wordt aan de raden voorgesteld akkoord te gaan met een verhoging van het tarief voor de verwerking van het brandbaar afval. Het betreft voor 2024 een verhoging van 3,00 euro per ton. Een begrotingswijziging is nodig om deze verandering door te voeren.

Uitvoering gevend aan artikel 33 van de statuten van de gemeenschappelijke regeling Afval Verwijdering Utrecht, wordt de concept-begrotingswijziging aan uw raad aangeboden. De AVU verzoekt de gemeenteraden van de aangesloten gemeente vóór 1 mei 2024 eventuele zienswijzen in te dienen, dan wel aan te geven dat er geen zienswijze wordt ingediend. Met dit raadsvoorstel wordt invulling gegeven aan dit verzoek.

De raad besluit

1. Kennis te nemen van de *Raadsbrief begrotingswijziging 2024*;
2. Met betrekking tot de *Ontwerp-begrotingswijziging 2024* geen zienswijze uit te brengen;
3. De Afval Verwijdering Utrecht middels bijgaande brief van beslispunt 2 op de hoogte te stellen.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving

Artikel 35, lid 2 Gemeenschappelijke regeling AVU: Op besluiten tot wijziging van de begroting zijn de artikelen 33 lid 3 en 34 lid 3 van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van die wijzigingen waarbij geen verandering wordt gebracht in de bijdrage van de deelnemers. Het algemeen bestuur is bevoegd die begrotingswijzigingen vast te stellen zonder de gemeenteraden in de gelegenheid te stellen een zienswijze in te brengen.

Artikel 33, lid 3 Gemeenschappelijke regeling AVU: De ontwerpbegroting wordt ten minste acht weken voordat het algemeen bestuur de begroting vaststelt aan de gemeenteraden van de deelnemers toegezonden. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen op de ontwerpbegroting ter kennis te brengen van het algemeen bestuur.

Artikel 35 lid 3 Wet gemeenschappelijke regelingen: De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie onderscheidenlijk het gemeenschappelijk orgaan hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

Beoogd effect

Voldoen aan het AVU-verzoek om, met betrekking tot de concept-begrotingswijziging 2024, vóór 1 mei 2024 eventuele zienswijzen in te dienen dan wel aan te geven dat er geen zienswijzen worden ingediend.

Argumenten

Exploderende lachgascilinders veroorzaken miljoenschades aan de verbrandingsinstallaties (in 2023 in Nederland al 30 mln. euro) en zijn een grote zorg voor de veiligheid van het personeel. Inmiddels heeft de AVR, de verwerker van het restafval van de AVU, aangegeven extra kosten die worden gemaakt als gevolg van de aanwezigheid van lachgascilinders in het restafval te zullen doorberekenen aan de AVU. Ook heeft AVR een schadeclaim van 1,2 mln. euro ingediend bij de AVU naar aanleiding van eerdere schades. Deze schadeclaim is door de AVU afgewezen.

Om te voorkomen dat lachgascilinders in de verbrandingsoven belanden wordt op de AVU-overslaglocaties (3 in totaal) nu al het aangeleverde restafval gecontroleerd. Van de kosten van deze extra controle en van de afvoer van de lachgascilinders is een inschatting gemaakt. Deze bedragen 1.500 euro per week voor een kleine overslaglocatie en 10.000 euro per week voor een grote overslaglocatie. Voor de drie AVU-overslaglocaties samen is dit 13.000 euro per week, of ruim 600.000 euro per jaar. Dit komt neer op circa 3,00 euro per ton restafval over 2024. Meerkosten die in 2023 zijn gemaakt, zal de AVU met de eigen reserves proberen op te vangen.

Dit bedrag is exclusief kosten voor schades aan de verbrandingsinstallaties, waarvan de aansprakelijkheid van de AVU onomstotelijk vast komt te staan en exclusief de kosten van de door gemeenten zelf te nemen maatregelen.

De extra controles zijn een noodzakelijk gevolg van landelijke ontwikkelingen en liggen buiten de invloedssfeer van gemeenten en de AVU. Verder wordt ervan uitgegaan dat de AVU een realistische inschatting heeft gemaakt van de meerkosten. Het indienen van een zienswijze wordt dan ook niet nodig geacht.

Kanttekeningen

Introductie inleverpremie lachgascilinders

Om de problematiek van lachgascilinders in het restafval het hoofd te bieden dringt AVR aan op verdergaande maatregelen dan voorlichting middels publicaties in kranten of op websites en stickers op de afvalcontainers. Ook het afsluitbaar maken van openbare afvalcontainers wordt als oplossing aangedragen.

De AVU geeft in de raadsbrief bovendien aan dat AEB (de afvalverbrandingsinstallatie in Amsterdam) succes boekt met een inleverpremie van 5,00 euro voor iedere lachgascilinder. De regeling is illegaal, maar wordt wel gedoogd. Er worden veel lachgascilinders ingeleverd, waardoor deze in ieder geval niet meer in het restafval terecht komen. Ook in de regio Arnhem heeft men besloten om een premie uit te betalen voor ingeleverde lachgascilinders. AVR pleit ervoor dat alle

gemeenten een dergelijke inleverpremie introduceren, bij voorkeur op heel korte termijn. Inmiddels is bovenstaande informatie deels achterhaald. AEB is voornemens te stoppen met de inleverpremie en pleit in plaats daarvan voor een oplossing vanuit de rijksoverheid.

Lachgascilinders kunnen in onze gemeente al gratis naar de milieustraat worden gebracht. Per week worden op deze manier ongeveer vier cilinders aangeboden. De ingenomen cilinders worden vervolgens als Klein Chemisch Afval (KCA) afgevoerd en verwerkt. In de openbare ruimte wordt nauwelijks lachgas-afval aangetroffen. Gebeurt dat wel dan wordt dit opgeruimd en samen met de overige cilinders afgevoerd. Of er in Oudewater lachgascilinders bij andere afvalstromen belanden, is niet bekend.

De verzamelcontainers zijn, daar waar mogelijk, 'afgesloten'. Dat wil zeggen, ze zijn alleen met een geldige afvalpas te openen. Dit helpt ook voorkomen dat er lachgascilinders in het afval komen. De gemeente is voornemens om in haar communicatie-uitingen aandacht te besteden aan de mogelijkheid om lachgascilinders gratis naar de milieustraat te brengen. Voor een inleverpremie wordt voornemens niet gekozen. Dit zou resulteren in een verkeerde prikkel en de noodzakelijke contante betalingen brengen risico's met zich mee. We blijven de situatie volgen, om zo nodig mochten aanvullende maatregelen te nemen.

Financiën

De stijging van de deelnemersbijdrage voor 2024 van 3.600 euro is een tegenvaller binnen het gesloten circuit van de afvalstoffenheffing. Samen met eventuele andere mee- of tegenvallers wordt deze meegenomen in de voorjaarsrapportage.

Uitvoering

Nadat de raden van de betrokken AVU-gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze in te dienen, zal de concept-begrotingswijziging (inclusief eventuele zienswijzen) in de eerstvolgende vergadering van het Algemeen Bestuur worden behandeld.

Communicatie

-

Samenhang met eerdere besluitvorming

-

Bijlagen

2024D/24/136173 – Uitgaande brief - Zienswijze ontwerp-begrotingswijziging Afval Verwijdering Utrecht (AVU) 2024
D/24/136081 - Overig stuk inkomend - Raadsbrief begrotingswijziging 2024
